

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาการของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในขั้นต้นผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นกลุ่ม (cluster random sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน โดยเลือกมา ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของผู้บริหารโรงเรียนที่มี ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ตั้งแต่ 2-4 คน ซึ่งมีทั้งหมด 172 โรงเรียน ได้จำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งสิ้น 86 คน

2. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย ได้จำนวนผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 86 คน

3. ครูผู้สอนสุ่มมาจากครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนเดียว กับ ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) มาร้อยละ 20 ของแต่ละโรงเรียน ได้จำนวนครูผู้สอนทั้งสิ้น 788 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 960 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมี 2 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบ (check-list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale) ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และ ครูผู้สอน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษา โดยใช้แบบเลือกตอบ (check-list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาการของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการ หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด และการวัด และการประเมินผลทางวิชาการ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale) โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบพิจารณา ดังนี้

- 4 หมายถึง ปฏิบัติด้วยตนเองทั้งหมด
- 3 หมายถึง ปฏิบัติด้วยตนเองเป็นส่วนมากประมาณ 3 ใน 4 ส่วน และผู้อื่นร่วมเพียงเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นโดยเท่าเทียมกันประมาณครึ่งหนึ่ง
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพียงเล็กน้อยประมาณ 1 ใน 4 ส่วน
- 0 หมายถึง ไม่มีส่วนในการปฏิบัติเลย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale) โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบพิจารณา ดังนี้

- 4 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
- 3 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก
- 2 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย
- 1 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด
- 0 หมายถึง ไม่มีปัญหาและอุปสรรคเลย

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสารต่าง ๆ และประสบการณ์ในการจัดการอบรมผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยเป็นหัวหน้าโครงการอบรมเอง
2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่านพิจารณาแก้ไข (ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก)

4. ก่อนการปฏิบัติการวิจัยจริง ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อนำผลต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ทางด้านเนื้อหาและภาษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตจากรองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ถึงผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำและคำชี้แจง การตอบแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอให้กลุ่มตัวอย่างประชากรส่งข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดซองปิดซองตราไปรษณียากร พร้อมทั้งเขียนคำบอกลที่อยู่ ส่งไปพร้อมกับแบบสอบถาม และบางส่วนไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวมได้รับแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 85 ชุด จากจำนวน 86 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.84 แบบสอบถามของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 86 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามของครูผู้สอน จำนวน 717 ชุด จากจำนวน 788 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.99 (ดูรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในภาคผนวก)

รวมแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่มที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ส่งไป 960 ฉบับ ได้รับคืน 888 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.50

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประเภทกลุ่มตัวอย่างประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	86	85	98.84
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	86	86	100.00
ครูผู้สอน	788	717	90.99
รวม	960	888	92.50

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษา โดยวิธีหาค่าร้อยละ นำนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาการของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ด้านต่าง ๆ ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของค่าตอบแต่ละข้อ แต่ละด้านหลังจากได้ค่าเฉลี่ยแล้ว เพื่อความสะดวกในการแปลความหมายจึงได้กำหนดช่วงของคะแนนและความหมายของช่วงคะแนนเจดีย์นั้น ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.50 หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการไม่มีส่วนในกมลปฏิบัติเลย

- คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพียงเล็กน้อยประมาณ 1 ใน 4 ส่วน
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นโดยเท่าเทียมกัน ประมาณครึ่งหนึ่ง
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการปฏิบัติควยตนเองเป็นส่วนมากประมาณ 3 ใน 4 ส่วน และมีผู้อื่นร่วมเพียงเล็กน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.00 หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการปฏิบัติควยตนเองทั้งหมด

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของค่าคอมแต่ละข้อ และแต่ละค่าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของค่าคอมแต่ละข้อ หลังจากได้ค่าเฉลี่ยแล้ว เพื่อความสะดวกในการแปลความหมาย จึงได้กำหนดช่วงของคะแนนและความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยนั้น ดังต่อไปนี้
- คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.50 หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการไม่มีปัญหาและอุปสรรคเลย
- คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ เป็นปัญหากล่ออุปสรรคน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการเป็นปัญหา และอุปสรรคน้อย

- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่าย
วิชาการเป็นปัญหา และอุปสรรคมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.00 หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่าย
วิชาการเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของค่าตอบแต่ละข้อ

คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของข้อมูล โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน

f = ความถี่ของคะแนนในแต่ละข้อที่ตอบ

x = คะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วย
ผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x = คะแนนความคิดเห็นของแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง

f = ความถี่ของคะแนนในแต่ละข้อที่ตอบ

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ประกอบ กรรณสูตร